

O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA TEXNOLOGIYALARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARINING O'RNI

Junaydullayeva Fotima

*Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari
instituti
4-bosqich talabasi*

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya texnologiyalari bozorini rivojlantirishda marketing strategiyalarining o'ri va ahamiyati tadqiq etilgan. Tadqiqotda mamlakatda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan, xususan, quyosh va shamol energetikasidan foydalanish imkoniyatlarining kengayib borishi hamda mazkur yo'nalishda shakllanayotgan bozor muhitining o'ziga xos xususiyatlari tahlil qilinadi. Qayta tiklanuvchi energiya texnologiyalariga bo'lgan talabni shakllantirish, iste'molchilarning ekologik va iqtisodiy manfaatlarini hisobga olish, bozor segmentatsiyasi, mahsulotni pozitsiyalash, narx siyosati, raqamli marketing va kommunikatsiya vositalaridan samarali foydalanish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Shuningdek, marketing strategiyalarining investitsiyalarni jalb etish, iste'molchilar ishonchini oshirish, innovatsion texnologiyalarni ommalashtirish hamda qayta tiklanuvchi energiya bozorida raqobat muhitini rivojlantirishdagi roli yoritilgan. Tadqiqot natijalari O'zbekistonda yashil iqtisodiyot tamoyillarini keng joriy etish va qayta tiklanuvchi energiya texnologiyalari bozorining barqaror rivojlanishini ta'minlashda samarali marketing strategiyalarini ishlab chiqish muhim ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: qayta tiklanuvchi energiya, qayta tiklanuvchi energiya texnologiyalari, marketing strategiyasi, yashil iqtisodiyot, energetika bozori, bozor segmentatsiyasi, iste'molchilar xulq-atvori, raqamli marketing, ekologik marketing, quyosh energetikasi, shamol energetikasi, innovatsion texnologiyalar, investitsiyalar, barqaror rivojlanish.

Bugungi kunda energiyaga bo'lgan talabning ortishi va ekologik muammolarning kuchayishi qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni dolzarb masalaga aylantirmoqda. O'zbekiston quyosh va shamol energiyasidan foydalanish bo'yicha katta salohiyatga ega. Shu sababli qayta tiklanuvchi energiya texnologiyalari bozorini rivojlantirish mamlakatning energetik va iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur bozorda texnologik imkoniyatlar bilan bir qatorda samarali marketing strategiyalaridan foydalanish ham muhimdir. Marketing orqali

iste'molchilarning ehtiyojlarini aniqlash, mahsulotlarning afzalliklarini targ'ib qilish va ularga bo'lgan talabni shakllantirish mumkin.

Qayta tiklanuvchi energiya texnologiyalari bozorida marketing strategiyasining asosiy yo'nalishlari bozor segmentatsiyasi, mahsulotni pozitsiyalash, narx siyosati va raqamli marketingdan iborat. Iste'molchilarni uy xo'jaliklari, tadbirkorlik subyektlari va sanoat korxonalariga ajratish ularga mos marketing takliflarini ishlab chiqish imkonini beradi. Mahsulotni pozitsiyalashda quyosh panellari va boshqa texnologiyalarning energiya xarajatlarini kamaytirishi, uzoq muddatli iqtisodiy samaradorligi va ekologik afzalliklariga e'tibor qaratish lozim. Shu bilan birga, bo'lib to'lash, kredit va lizing kabi moliyaviy mexanizmlarni targ'ib qilish iste'molchilarning xarid imkoniyatlarini kengaytiradi. Raqamli marketing vositalari, jumladan, ijtimoiy tarmoqlar, veb-saytlar va videokontentlar orqali aholining qayta tiklanuvchi energiya texnologiyalari haqidagi bilimlarini oshirish mumkin. Ayniqsa, real loyihalar, energiya tejamkorligi va investitsiyaning qoplanish muddatini ko'rsatish iste'molchilar ishonchini mustahkamlaydi.

O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya texnologiyalari bozorini rivojlantirishda marketing strategiyalari muhim vosita hisoblanadi. Samarali marketing orqali iste'molchilar xabardorligini oshirish, talabni shakllantirish, investitsiyalarni jalb qilish va innovatsion texnologiyalarni keng ommalashtirish mumkin. Shu bois bozor segmentatsiyasi, raqamli marketing, moslashuvchan narx siyosati va ekologik marketingni rivojlantirish mamlakatda qayta tiklanuvchi energiya bozorining barqaror o'sishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Kotler P., Keller K. L. *Marketing Management*. Pearson Education.
2. Kotler P., Armstrong G. *Principles of Marketing*. Pearson.
3. International Energy Agency. *Renewables 2024*. Paris, 2024.
4. IRENA. *Renewable Capacity Statistics 2025*. Abu Dhabi, 2025.
5. O'zbekiston Respublikasining **“Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish to'g'risida”gi Qonuni**, O'RQ-539, 2019-yil 21-may.
6. O'zbekiston Respublikasi Energetika vazirligi materiallari.